КАКВИ СА ВАШИТЕ ПРАВА ВЪВ ФРАНЦИЯ

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, СЕМЕЙСТВО, ОБРАЗОВАНИЕ, РАБОТА, ДОКУМЕНТИ...

КАКВИ СА ВАШИТЕ ПРАВА ВЪВ ФРАНЦИЯ

ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, СЕМЕЙСТВО, ОБРАЗОВАНИЕ, РАБОТА, ДОКУМЕНТИ...

Този справочник бе създаден по проекта «Подкрепа на деца и родители при миграция», Проект n° : -150.

Той бе създаден с помощта на Европейския съюз както и по съвместната инициатива на Европейската комисия и Обединените нации за развитието и миграцията. www.migration4development.org

Съдържанието на този справочник по никакъв начин не отразява становището на Европейския съюз, ОИМ , Обединените нации, включително и становището на PNUD, l'UNFPA, UNHCR и OIT, както и това на страните членки

Партньори и създатели на този справочник

Асоциация ALC
Съгласуване на националните разпоредби Ac.Sé
15, boulevard du Parc Impérial
15,бул Parc Impérial
06000 Ница
тел : + 33 4 93 37 12 09
факс : + 33 4 93 97 87 55
имейл : europe@association-alc.org
интернет сайт : www.acse-alc.org
http://parents-et-migrants.e-monsite.com

Child Rights Information Center (CRIC)
E. Coca str., 15
MD-2008 Кишинев
Молдова
тел : + 373 22 71 65 98,
факс : + 37322 74 78 13
имейл : ciddc@yahoo.com
интернет сайт : www.childrights.md

© ALC – 04/11/2010

Издаден на 04/11/2010

ISBN10 => 2-9528007-2-3
ISBN13 => 978-2-9528007-2-3
EAN => 9782952800723

съдържание

Достъп до здравеопазването 3

Личен и семеен живот 5

Работа 7

Достъп до пребиваването 9

Сили на реда и правосъдието 11

Във Франция, Вие имате права.

Вие можете, безплатно:

- Да получите помощ от социален работник
- Да получите консултация от юрист
- Да посетите лекар или психолог
- Да проведете здравен тест (профилактичен)
- Да следвате курсове по френски
- Да се обърнете към асоциация, която може да Ви окаже съдействие при в сички Ваши административни постъпки
- Да получите съдействие при подаване молба за разрешение за пребиваване или молба за убежище
- Да подадете оплакване пред полицията ако Ви е нанесена щета
- Да се обърнете към синдикат при проблем на месторабота та Ви
- Да получите лечение в болница при спешен случай
- Да се обърнете за съдействие от адвокат, при определени условия

Няколко номера за спешни случаи

Пожарникари :	18
Полиция :	17
Социална бърза помощ (SAMU- Служба за спешна медицинска помощ) :	115
Деца в опасност :	119
08 VICTIMES, а именно	08 842 846 37
Европейска бърза помощ :	112

Достъп до здравеопазването

Здравна застраховка (източник: www.ameli.fr – април 2010)

Във Франция съществуват места, на които **безплатно може да посетите лекар,** независимо от положението си. За целта се обърнете към Médecins du Monde (Лекари по света) или се обърнете към кметството на общината, в която живеете. При спешни случаи може да се обърнете към социалния работник в болницата по повод безплатно полагащите се грижи.

Като общо, за да се лекувате във Франция, трябва да разполагате със здравна застраховка.

• Здравна застраховка

Ако сте на заплата (по силата на трудов договор) и ако разполагате с документи, може да се ползвате от услугите на медицинска застраховка. Тази здравна застраховка (под общ режим) покрива значителна част от здравните Ви нужди. За да може изцяло да бъдат поети здравните Ви разноски, може да сключите допълнителна застраховка, взаимоспомагателна здравна застраховка.

ПО КАКЪВ НАЧИН : за да може да се включите към общия режим, попитайте Вашия работодател за

• Универсалното покриване на здравните разноски (CMU)

Ако в държавата Ви по произход нямате сключена здравна застраховка или пък европейска здравна застраховка, ако не надвишавате определена ставка на средствата и ако състоянието Ви е редовно установено, може да се обърнете и поискате CMU

ПО КАКЪВ НАЧИН : За да поискате CMU, може да се обърнете за съдействие към – било социален работник, било попълвайки досие, което може да свалите от интернет от адрес www.ameli.fr . Ще е необходимо да докажете самоличността си, средствата с които разполагате, както и да представите документ за пребиваване.

• Държавна медицинска помощ (AME)

В случай че нямате документи, ако не ползвате здравна осигуровка в родината си или нямате европейска застраховка, ако не надхвърляте определен лимит на средства и ако се намирате във Франция от преди повече от три месеца, може да кандидатствате за AME. AME Ви помага да покриете основните си разходи за здравеопазване, сред които и болничните разходи.

ПО КАКЪВ НАЧИН: За да кандидатствате за AME, ще Ви трябва:

• Документ за самоличност (паспорт, лична карта, копие от акт за раждане.)

• Документ който доказва че се намирате във Франция най-малко отпреди три месеца (документ за наем, телефон, удостоверение от упълномощена асоциация с давност повече от три месеца, и др.)

• Удостоверение, което доказва че приходите Ви за последните 12 месеца не надвишават определена сума

• Снимка с паспортен формат

• Европейска карта за здравно осигуряване

Ако произхождате от държава членка на европейския съюз или ако имате документ за пребиваване в европейска държава: пътувайте из Европа с **европейска карта за здравно осигуряване.** Според държавата, няма да Ви се налага да плащате разходи за лекар, лекарства или болница, или пък сумата ще ви бъде възстановена в държавата, която ви е издала картата.

Какво можете да направите за здравето си, независимо от положението Ви

• Безплатни и анонимни тестове

Независимо от народността Ви, независимо от административното Ви състояние, ако пожелаете да направите тестове за ХИВ-Спин, хепатити или други полово преносими болести, може да ги проведете безплатно и анонимно (няма да Ви питат за името) в център за анонимно разкриване на заболявания (вж. адресите в края на брошурата)

• Предпазване от бременност

Ако желаете съвети относно планирането на бременност, относно намирането на най-доброто противозачатъчно за да се предпазите при половите си взаимоотношения от бременност или полово предавани болести (ППБ), може да се обърнете към център за планиране, към PMI (Център за защита на майки и деца) или пряко към обществена болница.

• Доброволно прекратяване на бременност (IVG)

Доброволното прекратяване на бременност (IVG) е легално във Франция до 12 седмици след зачеването (тоест 14 седмици без мензис). IVG може да се поеме от държавата ако нямате никаква социална застраховка.

Личен и семеен живот

• Женитба

За да бъде официално приет във Франция, бракът трябва да се сключи в общината. Независимо от административното Ви състояние, имате правото да сключите брак с избраното от вас лице.

Ако нямате документи и ако срещате затруднения в общината при сключването на брак, обърнете се за съдействие към специализирана служба за съдействие на чужденци.

Дали, ако сключа брак с френски гражданин или с някого, който има редовни документи, ще мога да получа от своя страна документи, с които да мога да пребивавам законно във Франция? Обърнете се към рубриката: accès au séjour.

• PACS (Pacte civil de solidarité) – Граждански договор за солидарност

PACS не е съвсем като брака, а представлява гъвкав договор между две лица, които желаят да живеят заедно, били те мъж и жена, или двама мъже, или две жени. Членове 515-1 и следващи от Гражданския кодекс. PACS дава известни свободи, като например тази да се състави съвместна декларация или да се ползват определени права в случай на смърт. PACS може да се прекрати по силата на обикновена декларация, която се подава в съда от долна инстанция, в който е вписан договора.

• Децата и тяхното образование

Във Франция ходенето на училище е задължително за всички деца между 6 и 16 години, независимо дали са французойчета или чужденци, с или без документи. Като общо, децата ходят в детска градина от 3-годишна възраст.

КАК ДА ЗАПИШЕТЕ ДЕЦАТА СИ НА УЧИЛИЩЕ?

Трябва да отидете в общината си по местоживеене за да вземете досие за вписване, което трябва да попълните, където ще добавите също:

- Семейната Ви книжка, лична карта или копие от удостоверението за раждане;
- Документ удостоверяващ местоживеенето;
- Здравен картон или паспорт за положени ваксини на детето

След това следва да си назначите среща в училището във вашия квартал за да подадете досието и да впишете децата си.

• За децата под три-годишна възраст и за системите за гледане

Ако работите, може да запишете децата си под 3-годишна възраст в общинска ясла, в частна или семейна такава, или при асистент от социалните служби за грижи към деца на възраст за ясла.
Досиетата за вписване са на разположение в кметството Ви по местоживеене, отговарящи за общинските ясли, или в дирекцията на яслата, ако същата е частна или на семейни начала.
Яслите се заплащат, тарифите са изчислени въз основа на вашите доходи.
В някои градове местата в яслите са много ограничени.

• Родителски права и задължения

Определят се като права, които се полагат на бащата и на майката, за да се съхрани детето в безопасност, да се съхрани здравето и морала му докато навърши пълнолетие. Така родителите могат да управляват и да се ползват от благата на детето си, а за сметка на това да осигурят образованието и сигурността му. Единствено съдия може да отнеме тези права ако родителят или родителите са виновни за престъпление или простъпка спрямо или съвместно с детето си, или за лоши обноски спрямо същото.
По принцип, и ако и двамата са признали детето в годината на раждането му, двамата родителя упражняват същите права над детето. Съвместните родителски права и задължения се прилагат във Франция, независимо от законодателството в държавата Ви по произход. Раздялата като общо е без последствия върху родителските права и задължения, които остават поделени между двамата родителя, освен ако случая не е някой от изброените по-горе (престъпление или лоши обноски).

• Семейни помощи

Получаването на семейни помощи не се осъществява автоматично, а се подлага на много строги условия, свързани с вашите ресурси и с административното Ви, професионално и лично положение (особено – с броя на децата, които са на ваша издръжка). Осведомете се от някой социален работник или в Касата за семейни помощи (Caisse des Allocations Familiales - CAF)

• Развод

Във Франция може да се поиска развод, било по взаимно съгласие (споразумение, постигнато между двамата съпрузи пред съдията по семейни дела), било поради вина, когато единият от съпрузите смята че другият е извършил тежки простъпки или е повтарял простъпки, които са „превърнали в непоносимо поддържането на съвместния живот“. По този начин развод може да се поиска поради нарушаване на брачната връзка ако тази връзка е окончателно и непоправимо променена.

• Насилствено сключен брак

Във Франция, ако някой от съпрузите не се е съгласил самостоятелно, ако не е желал този брак, а че е бил принуден, може, естествено, да поиска развод, но може също и да поиска анулиране на брака – това е искане за анулиране на брака, което може да се подаде от несъгласната брачна страна или от службата за прокурорски надзор (прокуратурата) – член 180 на гражданския кодекс.
Отчита се единствено гражданския брак. При определени условия можете да ползвате безплатна адвокатска услуга (вж. рубрика Достъп до правосъдието - accès à la justice).

Работа

За да работите във Франция, вашето административно състояние трябва да е уредено (вж. по-долу рубриката «Accès au Séjour» - достъп до разрешителното за пребиваване). Иначе не е възможно да Ви се окаже каквото и да било съдействие.

• Ако търсите работа във Франция

Можете да се обърнете към центъра за трудова заетост, Pôle Emploi www.pole-emploi.fr/accueil/ или към съответната местна Мисия www.mission-locale.fr/ в града, в който живеете, или към специализираните институти по професионално приспособяване.

Центърът за трудова заетост, или **Pôle emploi**, предлага лично съдействие и насочване в търсенето на работа, посредством, между другото, предложения за работа и професионално обучение. При известни условия центърът Pôle emploi може също и да подпомогне на самотните родители да намерят решение на въпроса, свързан с отглеждането на децата си (източник: Pôle emploi – разискване N° 2008/04 от 19 декември 2008).

Местната Мисия има за задача да уведомява, насочва и придружава младежите на възраст между 16 и 25 ans по пътя им към социално и професионално интегриране.

За да потърсите работа, следва да напишете автобиография (C.V. - **Curriculum Vitae**) на френски език, както и мотивационно писмо, и същите трябва да изпратите до възможния Ви работодател. Автобиографията (C.V.) е документ в който се описва досегашния Ви професионален опит. Мотивационното писмо, което придружава автобиографията Ви, позволява да обясните причините, поради които желаете да работите. „Център Трудова заетост” (Pôle emploi) или местната Мисия, или още специализираните асоциации могат да Ви окажат съдействие при съставянето им.

• Вашата заплата (източник: www.travail-solidarité.gouv.fr, април 2010)

Във Франция всяко работещо лице трябва да получава възнаграждение, което да отговаря като минимум на SMIC (Salaire Minimum de Croissance – Минимално трудово възнаграждение) и да получава фиш за заплата, като това не зависи от вида договор, който може да е дългосрочен, временен, на пълно или частично работно време.

ОТ 1ви януари 2010,
стойността на брутното минимално почасово заплащане (с включени данъци) е определена на 8,86 €/час.

Което означава че:
Ако работите на пълно работно време (35 часа седмично), брутната Ви минимална заплата (с данъците) възлиза на 1.343,77 € месечно, **тоест 1056,24 € нетно на месец.**

• Работното Ви време

Ако имате трудов договор за пълен работен ден, работите общо 35 часа седмично. В някои сектори законното работно време е от 39 часа седмично (например в хотелиерството). Осведомете се за Колективния договор (convention collective).
Иначе, трайността на работната седмица се определя от трудовия договор.

Не може да работите повече от 10 часа на ден.
Ако работите повече от предвиденото, ще може да ползвате допълнителните си часове, или да поискате да Ви бъдат заплащани.

Имате право на годишен отпуск и на седмични почивни дни.

На всеки шест часа имате право на пауза от най-малко 20 минути.

• Имате право да членувате в профсъюз

Профсъюзът е организация, установена по закон 1901 отнасящ се до правото на основаване на сдружение, чиято задача е да се защитават работниците, самостоятелно или колективно – профсъюзите (синдикатите) обичайно се основават по професии или по политическа насоченост.

имате правото да се обърнете към съда (към членовете на помирителната комисия - Prud'hommes) за да защитите правата си ако работодателят не Ви е платил или ако не е спазил условията по трудовия Ви договор.

При уволнение също имате права. Уведомете се за това в Инспекцията по труда или в профсъюза.

Достъп до пребиваването

Всички чужденци (с изключение онези, произхождащи от страна-членка на Европейския съюз) трябва да имат документ, даващ право на пребиваване за да живеят и работят във Франция.

Най-често срещаните изисквания за получаване на документ за пребиваване са :

• Личен и семеен живот
Може да поискате издаване на документ за пребиваване „личен живот, семеен живот" ако, например

• Имате дете, чийто баща (или чиято майка) и французин/французойка или притежава карта за пребиваване за срок от 10 години.
• Женени сте, или сте сключили или имате сключен Граждански договор за солидарност PACS с французин/французойка, с член на държава от Европейския съюз …

ПО КАКЪВ НАЧИН? Трябва да отговаряте на следните условия:
Влизане във Франция с редовни документи: трябва да сте влезли във Франция с редовни документи: следва да сте дошли с виза. Ако случаят не е такъв, следва да се върнете обратно в страната си и да подадете документи за добиването на такава.
Съжителство: следва да оправдаете съжителството със своя/та съпруг/а освен при случаите на домашно (семейно) насилие.
Изпит за проверка на познанията Ви по френски език и по въпросите на републиканските стойности: ще бъдете подложени на тест и може, в краен случай, да бъдете накарани да изкарате двумесечен курс на обучение.

Брак по споразумение : „сключване на брак единствено за нуждите на добиване, или предизвикване на придобиването на документ за пребиваване". Това е престъпление, наказуемо с пет години затвор и глоба от 15 000€ (член L623-1 и следващи от Кодекса за допускане на територията и престоя на чужденци и правото за даване на убежище - CESEDA).

• Ако сте болни и не можете да бъдете лекувани във Вашата държава, може, при определени условия, да поискате карта за пребиваване на болен чужденец.

• Относно убежището
Ако сте застрашени в родината си поради политически причини, религиозни или социални такива, ако преценявате че Държавата Ви не може да Ви защити, можете, при определени условия, да поискате убежище от страна на Франция.

• Относно жертви на трафик на човешки същества
Ако подадете жалба срещу лицето което Ви е експлоатирало по време на работа или за проституция, можете, при определени условия, да поискате документ за пребиваване

При тези два последни случая, може, евентуално, да получавате помощ от около 300€ месечно за срок от 12 месеца, ако не работите (Временна помощ за изчакване - **ATA**).

• Ако произхождате от държава **от Европейския Съюз,** (без Румъния и България) може да живеете и работите във Франция без всякакво ограничение.

• **До 2013,** ако произхождате от **Румъния или България :**

Имате право на законен престой на френска територия за срок от три месеца. Може да работите, но при условие че :

• Работите на една от длъжностите, упоменати в списъка със занаяти, наречени занаяти „под напрежение“ (като например в хотелиерството, ресторантьорството, гражданското строителство...)

• Работодателят Ви плаща такса за първто Ви назначение

(при срочен договр под 12 месеца, таксата възлиза на 70€, а при срочен договор над 12 месеца, таксата възлиза на 900€)

Договор за прием и насочване : това е документ, който трябва да подпишете ако за пръв път се ползвате от документ за пребиваване във Франция.

OQTF : Задължение да напуснете френската територия. Ако сте получили OQTF, имате срок от 48 часа за да подадете възражение пред Административния съд.

Сили на реда и правосъдието

• Достъп до полицията и жандармерията

- Ако сте заплашени или жертва на насилие или агресия;
- Ако сте задължени да работите без да бъдете декларирани, или без да получавате възнаграждение, или при недостойни и трудни условия;
- Ако някой взима парите, които сте спечелили;
- Ако нямате право да излизате от дома си, да се срещате и говорите с други хора;
- Ако сте принудени да извършвате полов акт срещу волята си (изнасилване, проституция...);
- Ако вашия паспорт и/или документът Ви за пребиваване е отнет от друго лице, дори то да е човекът, с когото живеете.

…

Може да се обърнете към полицейски комисариат или към жандармерията. Полицаите или жандармите са задължени да Ви изслушат и да приемат Жалбата ви, независимо от административното Ви положение.
Може дъщо да заведете текуща жалба, която не достига до съда, но която ще бъде архивирана ако последват събития от този род занапред.

Не забравяйте да изискате копие и номера под който е заведена жалбата!

• Проверки на самоличността (източник: www.service-public.fr - април 2010)

Контролът, провеждан от административната полиция цели да предотврати нарушение на обществения ред и може да се осъществява на улицата, на гарата… Самоличността на всяко лице се подлага на проверка, при подобен случай, от офицерите и служителите на **police judiciaire (съдебна полиция)**, които трябва да разяснят също и рисковете от нарушаване на обществения ред оправдаващи подобни проверки на самоличността.
При подобни проверки трябва да докажете самоличността си (посредством лична карта, семейна книжка, акт за раждане, но също и призовка за свидетелстване) и, в случай че не сте европейски гражданин, трябва да докажете че положението Ви е редовно (валидна виза или удостоверение за пребиваване).

Ако не сте в състояние да удостоверите самоличността си, полицейските служители могат да изискат проверка на самоличността Ви, като Ви задържат на място или в своите поделения.

• Задържане (Garde à vue) (източник: www.service-public.fr - април 2010)

Става въпрос за принудителна мярка, осъществена от полицията или жандармерията за задържане на лице, което е под подозрение че е осъществило или е опитало да осъществи нарушение, и това – за нуждите от провеждането на разследване. Мярката **garde à vue (задържане)** е с трайност от 24 часа, като същата може да се удължи от Прокурора на Републиката с 24 или 48 часа.

Ако сте под действието на мярката garde à vue, имате правото :

- Да бъдете осведомен/а за причината за прилагане на мярката garde à vue спрямо вас, както и за продължителността й
- Да извикате член на семейството си или ваш близък;
- Да бъдете прегледани от лекар, посочен от Прокурора;
- Да се срещнете с адвокат по Ваш избор, още от първия час на задържането си с мярка garde à vue.

• Достъп до правосъдието

Правна помощ (източник: www.vos-droits.justice.gouv.fr - април 2010)

Може да ползвате пълна или частична здравна помощ.

ПО КАКЪВ НАЧИН?

- Ако сте родом от държава-членка на Европейския съюз или сте чужденец с уредено положение
- Ако нямате ресурси или ресурсите Ви не надвишават определена сума

За да получите досието или за да добиете сведения, може да се обърнете към адвокат, към кметството ви по местоживеене, към Дом за правни съвети и консултации (maison de justice et du droit), към някоя асоциация или към обществена служба. Може също да консултирате и сайта по интернет: www.justice.gouv.fr (рубрика services – justice за вашия регион)

Ако положението Ви не е редовно, може да получите правни услуги при определени условия. За целта се обърнете към специализирана служба.

Полезни контакти

За адресите на центровете за медицински грижи, за обществени услуги, на асоциациите, на комисариата, на домовете за Правни съвети и консултации (Maison de Justice et du droit), или просто за да разберете какви са правата Ви :

• Потърсете сведения от Френската служба за имиграция и интеграция (Office Français de l'Immigration et de l'Intégration (OFII) (www.ofii.fr)

• Обърнете се към кметството си по местоживеене

• Обърнете се към Генералния съвет на вашия град, към кварталната служба (Maison de quartier), към дома за правни съвети и консултации (Maison de la Justice et du droit), …

• Ето няколко полезни сайтове в интернет :

• **www.service-public.fr :** трябва да наберете думи от рода на «CMU» или «AME» или «logement» в карето, което се появява на началната страница, и ще намерите многобройни сведения относно Социалните Ви права.

• **www.justice.gouv.fr :** в рубриката «Vos droits» /Вашите права/ ще намерите многобройни сведения относно правото Ви на правосъдие.

• **www.caf.fr :** ще разберете какви са условията за да получите семейни помощи, помощи при настаняване, социални минимуми и др.

• **www.ameli.fr :** ще намерите сведения отнасящи се до социалното Ви покритие

• **www.pole-emploi.fr/accueil/ :** интернет сайт на Център Трудова заетост, за да се запишете, да консултирате офертите за наемане на работа или състоянието на Вашето досие, ако вече сте записани

• **www.mission-locale.fr :** сайт на местната Мисия, ако сте под 25 години или децата Ви, живеещи във Франция, са на възраст между 16 и 25 години.

Този справочник бе създаден по проекта « **Подкрепа на децата и родители при миграция** », финансиран от Европейския съюз, в рамките на съвместната инициатива на Европейската комисия и Обединените нации за развитието и миграцията.

Той бе създаден от Центъра за информация за правата на децата (CRIC) в град Кишинев, Молдова и асоциация ALC в град Ница, Франция.

Проектът има за цел да разгледа последствията върху децата,останали в родината и поверени на грижите на близки хора при миграция на родителите.

Проектът цели запознаването и обучаването на възпитателните екипи, работещи с деца в Молдова и с родители, мигрирали във Франция. В Молдова проекта организира дейности, предназначени за децата, чиято цел е да им помогнат да се справят по-лесно с ежедневието, да ги насърчат да участват във възпитателните, културни и забавни мероприятия, както и да им предложат психологична помощ.
Във Франция проекта помага на мигриралите родители да поддържат връзка с техните деца, да ги подкрепят, въпреки това че са далеч, както и да ги информира за техните права във Франция

Графизъм и оформление : bigben-conseils.com